

Sygn. akt VI Ka 575/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Barbara Żukowska (spr.)

Sędziowie SO Tomasz Skowron

SO Andrzej Wieja

Protokolant Anna Potaczek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Zbigniewa Jaworskiego

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2015 r.

sprawy **K. Z.**

oskarżonego z art. 177 § 2 kk

z powodu apelacji, wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Lubaniu

z dnia 22 września 2014 r. sygn. akt II K 277/14

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec oskarżonego K. Z. w ten sposób, że uchyla orzeczenie zawarte w pkt III i V części dyspozytywnej,

II. z pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. stwierdza, że koszty postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt VIKa 575/14

UZASADNIENIE

K. Z. oskarżony był o to, że:

w dniu 26 lutego 2014r. w miejscowości P., pow. (...), prowadząc na drodze krajowej nr (...) samochód osobowy marki M. (...) o nr rej. (...), nieumyślnie naruszył reguły bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, iż nie zachował należytej ostrożności podczas pokonywania łuku drogi oraz nie prowadził prawidłowej obserwacji przedpola pojazdu, stosując jednocześnie niewłaściwą taktykę i technikę jazdy podczas wyprzedzania prawidłowo poruszającego się rowerem R. K., nie zachował wymaganego odstępu od wymienionego, powodując nieumyślnie wypadek i potracając wymienionego pokrzywdzonego, w wyniku czego R. K. doznał obrażeń ciała w postaci: pojedynczej rany tłuczonej głowy z krwiakiem powłok miękkich, całkowitego zwichnięcia w stawach szczytowo – potylicznych, z uszkodzeniem rdzenia przedłużonego i krwawieniem do tylnego dołu czaszki, licznych obustronnych złamań żeber, obustronnego stłuczenia płuc oraz złamania wieloodłamowego przynasad obu kości prawego podudzia, które to obrażenia skutkowały natychmiastowym zgonem pokrzywdzonego, tj. o czyn z art. 177 § 2 k.k..

Sąd Rejonowy w Lubaniu wyrokiem z dnia 22 września 2014 r. w sprawie o sygn. akt IIK 277/14:

I. uznał oskarżonego K. Z. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w części wstępnej wyroku, stanowiącego występki z art. 177 § 2 k.k. i za to na podstawie 177 § 2 k.k. wymierzył mu karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił oskarżonemu K. Z. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres próby wynoszący 4 (cztery) lata,

III. na podstawie art. 42 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego K. Z. środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 2 (dwóch) lat z wyłączeniem pojazdów do kierowania którymi uprawnia prawo jazdy kategorii (...),

IV. na podstawie art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego K. Z. karę grzywny w wymiarze 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 (dwudziestu) złotych,

V. na podstawie art. 72 § 1 pkt 2 k.p.k. zobowiązał oskarżonego K. Z. do pisemnego przeproszenia w formie listu pokrzywdzonych J. K. (1), J. K. (2), E. D., W. K., H. K., K. S., w terminie 1 (jednego) miesiąca od dnia uprawomocnienia się wyroku,

VI. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego K. Z. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, a na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz.U.1983.49.223 z późn. zm.) nie wymierzył mu opłaty.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł prokurator, kierując ją w części dotyczącej orzeczenia o karze i zarzucił:

1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, poprzez niezasadne i sprzeczne z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, z grona osób uprawnionych do kierowania pojazdami kategorii (...), zaś orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 lat, z wyłączeniem kategorii (...) zapewni dostateczną ochronę uczestników ruchu i jest wystarczające dla spełnienia celów kary, podczas gdy analiza całokształtu okoliczności sprawy, stopień i charakter naruszenia reguł bezpieczeństwa w ruchu lądowym, charakter tego naruszenia, rodzaj ujemnych następstw przestępstwa, a w szczególności iż przypisanego mu przestępstwa oskarżony dopuścił się prowadząc samochód osobowy, prowadzi to do wniosku, iż orzeczony środek karny winien obejmować także pojazdy mechaniczne kategorii (...),

2) obrazę przepisu prawa karnego materialnego, a to art. 42 § 2 kk, poprzez jego przywołanie w podstawie prawnej orzeczenia wobec K. Z. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, w sytuacji gdy oskarżony w chwili zdarzenia nie znajdował się w stanie nietrzeźwości ani pod wpływem środków odurzających, nie zbiegł też z miejsca zdarzenia.

Podnosząc powyższe zarzuty prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w jego pkt III poprzez orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat na podstawie art. 42 § 2 kk oraz na podstawie art. 43 § 3 kk – nałożenie na oskarżonego obowiązku zwrotu dokumentu prawa jazdy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesiona przez prokuratora na niekorzyść oskarżonego apelacja spowodowała zmianę zaskarżonego wyroku na korzyść oskarżonego (art. 434§2 kpk).

Sąd Rejonowy przeprowadził w przedmiotowej sprawie prawidłowe postępowanie dowodowe, nie budzi wątpliwości prawidłowość poczynionych i przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku ustaleń faktycznych. Prawidłową jest

przyjęta w wyroku kwalifikacja prawna przypisanego oskarżonemu przestępstwa, nie budzi wątpliwości rodzaj i wielkość wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności, zastosowane dobrodziejstwo warunkowego zawieszenia wykonania tej kary, wysokość wymierzonej na podstawie art. 71§1 kk grzywny.

Wbrew podniesionemu w apelacji zarzutowi Sąd Rejonowy nie dopuścił się obrazy prawa karnego materialnego a to art.42§2kk poprzez przywołanie tego przepisu w podstawie prawnej orzeczenia wobec K. Z. środka karnego w postaci prowadzenia pojazdów mechanicznych, w sytuacji, gdy oskarżony w chwili zdarzenia nie znajdował się w stanie nietrzeźwości ani pod wpływem środków odurzających, nie zbiegł też z miejsca zdarzenia.

Postanowieniem z dnia 8.X.2014r. Sąd Rejonowy na podstawie art. 105§1 kpk sprostował bowiem oczywistą omyłkę w sentencji wydanego wobec K. Z. wyroku w ten sposób, że w pkt III części dyspozytywnej „w miejsce omyłkowo wpisanego § 2 wpisał prawidłowo § 1”. Odpis tegoż postanowienia doręczony został prokuratorowi w dniu 14.X.2014r. w zawitym terminie nie zostało wniesione zażalenie. Postanowienie to stało się prawomocne z dniem 22.X.2014r.; apelację od wyroku z dnia 22.IX.2014r. prokurator złożył w dniu 27.X.2014r.

Podniesiony w apelacji zarzut obrazy zaskarżonym wyrokiem „prawa karnego materialnego, a to art. 42§2kk ...” był zatem zarzutem bezprzedmiotowym.

Słusznie prokurator podniósł w apelacji, iż istotą przepisu art. 42§1kk jest „konieczność wyeliminowania spośród osób uprawnionych do kierowania pojazdami sprawców przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, których zachowanie wskazuje, iż stanowią zagrożenie dla innych użytkowników dróg”. Orzeczenie środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych – wszelkich lub określonego rodzaju – na podstawie art. 42§1kk – jest fakultatywne, środek ten winien być orzeczony jeśli okoliczności konkretnej sprawy świadczą, iż sprawca przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji może stwarzać zagrożenie dla innych użytkowników ruchu; orzeczenie tegoż środka stanowi instrument zmuszający naruszających zasady bezpieczeństwa do ich przestrzegania w przyszłości.

Nieprzekonujące są argumenty zawarte w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku tłumaczące stanowisko Sądu Rejonowego – orzeczenia wobec K. Z. środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres dwóch lat, z wyłączeniem pojazdów do kierowania którymi uprawnia prawo jazdy kategorii (...).

Szeroko, celnie, przekonująco Sąd Rejonowy wskazał w pisemnym uzasadnieniu wydanego wyroku dlaczego uznał, iż oskarżonemu nadal winno przysługiwać prawo do kierowania samochodami osobowymi mimo, iż kierując takim właśnie pojazdem spowodował tragiczny w skutkach wypadek drogowy. Sąd Rejonowy podkreślił, iż oskarżony nie naruszył reguł bezpieczeństwa w sposób zamierzony, ocenił, jako niewysoki stopień ich naruszenia uwzględnił, iż oskarżony nigdy nie był karany, chociażby mandatem za przekroczenie prędkości, pozytywnie ocenił dotychczasowy tryb życia oskarżonego, jego zachowanie po popełnionym przestępstwie, „świadomość skutku który spowodował i z którym będzie musiał też żyć”,

Orzeczenie wobec K. Z. zakazu prowadzenia przez niego różnego rodzaju pojazdów, z wyłączeniem zakazu prowadzenia właśnie tego, przy użyciu którego popełnił przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji jest niezrozumiałe a uzasadnienie tegoż orzeczenia nieprzekonujące.

Na gruncie przedmiotowej sprawy, zgodnie z dyspozycją art. 42§1kk, orzeczenie środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych – wszelkich lub określonego rodzaju – było fakultatywne. Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż wobec sprawcy przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji niebędącego w chwili czynu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, który nie zbiegł z miejsca zdarzenia, o celowości wymierzenia takiego środka winna zdecydować przede wszystkim hierarchia zagrożeń przez sprawcę stworzonych a orzeczony środek winien zagwarantować skuteczną eliminację sprawcy z tej sfery ruchu, w której stwarza zagrożenie.

Ustalone przez Sąd Rejonowy okoliczności przedmiotowe sprawy i okoliczności podmiotowe, w żadnym razie nie świadczą, iż K. Z. lekceważy obowiązujące normy prawne i koniecznym jest wyeliminowanie go jako kierowcy wszelkich pojazdów mechanicznych, jak domaga się tego w apelacji prokurator. Przyznając rację prokuratorowi, iż orzeczenie zawarte w pkt. III części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku jest niekonsekwentne i niezrozumiałe Sąd Okręgowy stwierdza jednocześnie, iż nie są przekonujące zawarte w apelacji argumenty przywołane dla uzasadnienia wniosku o zmianę tegoż orzeczenia poprzez orzeczenie wobec oskarżonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Skoro środek karny, w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych ma na celu, przede wszystkim zabezpieczenie użytkowników dróg przed nieodpowiedzialnym sprawcą przestępstwa to, w kontekście ustaleń dokonanych przez Sąd Rejonowy, nie jest koniecznym wyeliminowanie K. Z. z tego ruchu. Dotychczasowa niekaralność oskarżonego, głęboka świadomość spowodowanej tragedii, krzywdy wyrządzonej rodzinie zmarłego pokrzywdzonego świadczą, iż również cele wychowawcze nie przemawiają za koniecznością orzeczenia środka wnioskowanego w apelacji. Oskarżonemu K. Z. nie zostało zatrzymane prawo jazdy bezpośrednio po spowodowanym wypadku, nadal jeździ on swoim samochodem a od tragicznego zdarzenia upłynął już okres 11 miesięcy .

Nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji prokuratora, akceptując dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę okoliczności, które przesądziły o utrzymaniu uprawnień do prowadzenia przez oskarżonego samochodów osobowych i uznając, iż okoliczności te uprawniają również oskarżonego do prowadzenia wszelkich innych pojazdów mechanicznych Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok uchylając orzeczenie zawarte w pkt. III jego części dyspozytywnej.

Za celowe Sąd Okręgowy uznał również uchylenie orzeczenia zawartego w pkt. V części dyspozytywnej zobowiązującego oskarżonego do przeproszenia w formie listu pokrzywdzonych – osób wymienionych, jako pokrzywdzone w akcie oskarżenia. Jak wynika z zapisów „Protokołu rozpraw” z dnia 15.IX.2014r. cztery osoby pokrzywdzone zostały przeproszone przez oskarżonego bezpośrednio (i niejednokrotnie) w toku tej rozprawy, na rozprawę nie stawił się tylko jeden pokrzywdzony.

Sąd Rejonowy nie uzasadnił przekonująco dlaczego uznał za konieczne nałożenie na oskarżonego obowiązku „pisemnego przeproszenia w formie listu” wszystkie osoby pokrzywdzone.

Budzi wątpliwości Sądu Okręgowego słuszność tego orzeczenia i twierdzenie, iż „przeproszenie listowne ma wymiar znacznie bardziej materialny, niż słowa i stanowić będzie dla pokrzywdzonych przynajmniej częściowe zadośćuczynienie wyrządzonej im krzywdzie”.

Sąd Rejonowy nie ustalił, czy pokrzywdzeni istotnie chcieli być „przeproszeni w formie listownej”, czy poprzez zobowiązanie oskarżonego do przeproszenia w tej formie (mimo, iż w toku rozprawy sądowej spontanicznie przeproszał pokrzywdzonych) nie spowodowałyby im dodatkowego bólu. Nie znajdując w uzasadnieniu Sądu Rejonowego przekonujących argumentów dla tegoż orzeczenia, stwierdzając brak powodu i brak celu takiego orzeczenia (celem tym nie jawi się w sposób oczywisty wskazane przez Sąd Rejonowy „częściowe zadośćuczynienie wyrządzonej krzywdy”), uznając jego niezręczność Sąd Okręgowy orzeczenie to uchylił.

W pozostałym zakresie wyrok Sądu Rejonowego, jako prawidłowy został utrzymany w mocy a kosztami postępowania odwoławczego obciążony został Skarb Państwa.